

Döntött az Európai Unió Bírósága a „kisvaterások” ügyében. Jaj, a gombaszedőknek! (2015.1.20)

Korábban beszámoltam róla, hogy az egyik mulasztási bírsággal sújtott „kisvaterás” (600 ezer forint éves bevétel alatti) ügyében kérdéseket fogalmaztam meg az Európai Unió Bírósága (EUB) számára, melyeket a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elfogadott és előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett.

A történet röviden: évi 600 ezer forint bevétel alatt a magánszemélyeknek nem keletkezik jövedelmük ingó vagyontárgyak gazdasági tevékenység keretében történő értékesítéséből. Ennek ellenére az adóhatóság revizorai megszállták az aukciós portálokat és próbavásárlást követően jellemzően 100 ezer forint mulasztási bírsággal sújtották a magánszemélyeket, adóköteles tevékenység adószám nélküli folytatása miatt akkor is, ha az éves bevételük 600 ezer forint alatt maradt. Durvább esetekben számla-, nyugtaadási kötelezettség elmulasztása miatt a 100 ezer forintos bírságot a NAV még megfejelte 200 ezer forintos bírsággal, pedig adószám hiányában nem volt számla kibocsátási jogosultsága a magánszemélynek. Az EUB elé három kérdés került:

- 1. Összeegyeztethető-e a 112/2006 EK. rendelet 213. (1) bekezdésében és a 214. cikk (1) bekezdésben foglalt bejelentési kötelezettséggel az a magyar nemzeti gyakorlat, amelyik - az alanyi áfa mentes határon belül - áfa köteles tevékenységet folytatni nem kívánó magánszemélytől megköveteli a szabályszerű bejelentkezést?**
- 2. Egy utólagos ellenőrzéskor az adóhatóság szankcionálhatja-e bejelentés elmulasztását az alanyi adómentesség határában belül?**
- 3. Az adóhatóság utólagos ellenőrzéskor átveheti-e a magánszemély döntési jogosultságát és a méltányos eljárás elvének mellőzésével kizárhatja-e az alanyi adómentesség választási lehetőségét?**

Az EUB C-424/14. számú indokolt végzésében az első két kérdéstről döntött. A harmadik kérdéstről az állapította meg, hogy az nem volt a bírósági eljárás tárgya, így ebben a kérdésben nem kellett döntenie.

Az EUB élesen kettéválasztotta az Áfa irányelv 213. cikk (1) bekezdésében említett bejelentkezési (nyilvántartásba vételi) kötelezettséget és a 214. cikk (1) bekezdésében említett adószámmal való nyilvántartást. Ez utóbbira csak akkor van szükség, ha az adóalany adólevonási jogát kívánja gyakorolni. Ennek azért van jelentősége, mert az adóhatóság a bejelentési kötelezettségét visszamenőlegesen

teljesítők esetében gyakran elutasítja az alanyi adómentes adószám megadását. Az EUB döntésnek lényege a 33. pontban található:

„Ennélfogva, jóllehet a héairányelvből az következik, hogy a tagállamok mentesíthetik a tevékenységük megkezdésének bejelentésére vonatkozó kötelezettségük alól azon adóalanyokat, amelyek árbevétele nem haladja meg az adómentesség tekintetében meghatározott felső határt, e tagállam, amennyiben nem írt elő ilyen mentességet, a bejelentési kötelezettség bármely elmulasztását jogosult szankcionálni.”

Az EUB végzéséből egyértelműen az következik, hogy a jogalkotó mulasztása következtében a NAV folytathatja megtorlás jellegű bírságotlasi gyakorlatát. A jogalkotó azért mulasztott, mert miközben évi 600 ezer forint bevételig adómentessé tette az üzletszerű ingó értékesítést, ezzel egyidejűleg az Szja törvény változását nem hozta összhangba az Adózás rendjéről (Art) szóló törvényben szabályozott bejelentési kötelezettséggel. A most célul kitűzött „szolgáltató adóhatóság” megvalósítása érdekében bekerülhetett volna a törvénybe, hogy évi 600 ezer forint bevétel alatt az adóhatóság mulasztási bírságot nem szabhat ki, csak figyelmeztethet. De a jogalkotó nem élt az áfa irányelvben biztosított lehetőséggel, így „lovat adott” az adóhatóság alá. Ez különösen aktuálissá vált a most megszavazott T/6636-os törvényjavaslat kapcsán. Ez indokolatlanul adófizetési kötelezettséget ír elő az évi 600 ezer forintos bevételi határon belül egy kiemelten rászoruló rétegre:

69. § Az Szja tv. 58 . §-a a következő (10a) bekezdéssel egészül ki:

„(10a) A vadon gyűjtött termék, termény (gyógy- és fűszernövények, vadon termő gyümölcsök és gombák, valamint éti csiga) magánszemély által – nem egyéni vállalkozóként vagy nem mezőgazdasági őstermelőként – felvásárlónak történő értékesítéséből származó bevétel 25 százaléka számít jövedelemnek . Az adót kifizetéskor a felvásárló állapítja meg és vonja le, továbbá a kifizetésekkel, juttatásokkal összefüggő adó és járulékok bevallására, megfizetésére az adózás rendjéről szóló törvényben előírt módon és határidőre – a magánszemélyhez nem köthető kötelezettséggént – vallja be és fizeti meg. Az ügyletről a felvásárló két példányban vételi jegyet állít ki – feltüntetve azon a magánszemély nevét, adóazonosító jelét (ennek hiányában természetes személyazonosító adatait és lakcímét), a felvásárolt termék, termény megnevezését, mennyiségét, ellenértékét, a levont adót – amelynek egy példányát átadja a magánszemélynek, másik példányát az adózással összefüggő iratok megőrzésére előírt határidőig megőrzi. E jövedelemmel összefüggésben a felvásárlót, illetve a magánszemélyt egyéb, közteherrel összefüggő kötelezettség nem terheli.”

A következménye ennek a törvénymódosításnak és az EUB C-424/14. számú végzésének az lesz, hogy az adóhatóság revizorai megszállják majd a felvásárlókat. A törvény által kötelezően előírt felvásárlási nyilvántartás alapján mulasztási bírsággal sújthatja a vadon gyűjtött gyógy- és fűszernövények, vadon termő gyümölcsök és gombák, valamint éti csiga gyűjtőket. Ezzel a szolgáltató adóhatóság olyan embereket fog bírságot, akiknek szinte egyetlen bevételi forrását jelenti a gyűjtögetés. Őket a törvénymódosítás kétszeresen is sújtja. Egyrészt eddig évi 600 ezer forint bevételre adómentes volt az ingó értékesítés (nem igaz, hogy ez egy eddig szabályozatlan terület volt). Most az első forinttól adóköteles lesz. Másrészt a felvásárló által kiállított vételi jegy növeli az adminisztrációt annak érdekében, hogy a NAV 100 ezer forint mulasztási bírságot szabhasson ki már néhány száz forintos gombaszedés után is. Jelen helyzetben csak egyetlen esetben kerülhetik el a „gombaszedők” a mulasztási bírságot, ha magánszemélyként adószámot kérnek. Ekkor viszont számla-, nyugtaadási kötelezettségük lesz, tehát nem lesz tanácsos elindulni gombászni számla- vagy nyugtatomb nélkül.

Az Európai Unió Bírósága végzésének vannak további következményei: egyértelműen tévedett a Kúria a 3/2013. számú jogegységi döntésében, amikor úgy vélte, hogy az alanyi adómentesség a bejelentési kötelezettség elmulasztása következtében utólag már nem választható. Bár az EUB nem válaszolt erre a kérdésre, a fenti megállapítás egyértelműen levezethető belőle. A 3. kérdést meg kellett volna válaszolnia az EUB-nek egy másik ügyben, ha a Kúria a Kfv. I. 35.788/2014/5. számú ítéletében nem sérti meg saját 1/2009. (VI.24.) PK-KK közös véleményét, mely szerint a Kúriának nem volt mérlegelési lehetősége a kérelem teljesítésében: **„A Kúria a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelemnek nem adott helyt, annak szükségessége nem merült fel.”** [Kfv. I.35.788/2014/5. számú ítélet]

Nem lepődök meg a Kúria jogsértésén, ha megnézem a bírói tanács összetételét. Ebben is szerepel Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet, aki a 3/2013. jogegységi döntés előadó bírója volt. Ha már ilyen – megítélésem szerint erősen részrehajló – jogegységi döntést terjesztett elő, akkor vállalnia kellett volna a megmérettetést az Európai Unió Bírósága előtt. Ám Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet az 1/2009. (VI.24.) PK-KK közös véleményben foglaltakkal szembemelve megfutamodott a megmérettetés elől. Az ügyet nem adtam fel. Jelenleg az Alkotmánybíróságtól kértük, hogy mondja ki a 3/2013. KMJE döntés alaptörvény ellenességét. Ebben nagy segítséget jelenthet az EUB most ismertetett C-424/14. számú végzés indoklása.

Angyal József okleveles adószakértő , (06-209-429-386) , www.angyalado.hu